

Tieto- ja viestintäteknologia arjen apuna

Suomen kielen oppimisessa ja varhaiserityiskasvatuksessa

Materiaali tuotettu osana Poikkeusoloista aiheutuneiden kasvu- ja oppimiserojen tasoittaminen varhaiskasvatuksessa 2020-2021 -hanketta. Hankkeen rahoittajana toimii OKM. Tekijä: Varhaiskasvatuksen digitutor Kaisa Tervonen

Tieto- ja viestintäteknologia varhaiskasvatuksessa

Lähde:
OPH – Varhaiskasvatus-
suunnitelman perusteet
2018

Lasten kanssa

tutkitaan ja havainnoidaan
TVT:n roolia arkielämässä

tutustutaan erilaisiin tieto-
ja viestintäteknologisiin
välineisiin

hyödynnetään digitaalista
dokumentointia

kokeillaan ja luodaan
sisältöjä TVT:n avulla

*Henkilöstö ohjaa lapsia TVT:n monipuoliseen ja turvalliseen
käyttöön*

Materiaali tuotettu osana Poikkeusoloista aiheutuneiden kasvu- ja oppimiserojen tasoittaminen varhaiskasvatuksessa 2020-2021 -hanketta. Hankkeen rahoittajana toimii OKM. Tekijä: Varhaiskasvatuksen digitutor Kaisa Tervonen

Suomi toisena kielenä (S2) opetuksen keskeiset teemat varhaiskasvatuksessa

MINÄ:
nimi, kehonosat, aistit, erilaisuus, tunnetilat, sijaintikäsitteet, ystävät

PERHE:
perheenjäsenet, tavat, sukulaiset

KOTI:
asunto, huoneet, huonekalut, asumismuodot, värit

RUOKA JA SYÖMINEN:
ruoka-aineet, ruokailutilanne, ruokailuvälineet, ruoan valmistaminen

AIKA, PÄIVÄ:
vuorokausi, eilen, tänään, huomenna, viikko, kuukausi, vuosi, vuodenajat, kello

VAATETUS:
vaatteet, vuodenaikojen mukainen pukeutuminen, värit

PÄIVÄKOTI:
tervehdykset, henkilökunta, päiväjärjestys, toimintaympäristöt

ASUINYMPÄRISTÖ:
piha, liikenne, osoite, julkiset rakennukset, ympäristön äänet

ELÄIMET, LUONTO:
oman maan eläimet, suomalaiset eläimet, kotieläimet, eläinten äänet, sää, vuodenajat

ADJEKTIIVIT:
perusmuodot, vertailumuodot

KYSYMYSSANAT:
keskeisimmät kysymyssanat ja kysymyslauseiden muodostaminen

Lähde: [Joensuu>Varhaiskasvatus ja esiopetus>Kieli- ja kulttuuritietoinen varhaiskasvatus>Suomi toisena kielenä opetuksen sisältö ja taitotasoryhmät](#)

Sanastomatkalaukut

(s2-opetus ja valmistava opetus)

MINÄ JA
PERHE

KOTI JA
LIIKENNE

RUOKA

ELÄIMET JA
LUONTO

Näihin teemoihin pohjautuen koottiin TVT-
materiaalipankki suomen kielen oppimisen tueksi

Materiaali tuotettu osana Poikkeusoloista aiheutuneiden kasvu- ja oppimiserojen tasoittaminen varhaiskasvatuksessa 2020-2021 -hanketta. Hankkeen rahoittajana toimii OKM. Tekijä: Varhaiskasvatuksen digitutor Kaisa Tervonen

Verkkopelit

- Esimerkiksi [Oppi ja ilo](#) -sivustolla sekä [Papunetissä](#), on kiva valikoima ilmaisia verkkopelejä eri ikäisille eri teemoihin
- Voidaan pelata yksin, parin kanssa tai ryhmässä
→ Näytönjakaminen
- Verkkopelit paja- tai pistetyöskentelyssä sekä motivoinnissa
- Näppäin- ja hiirityöskentelytaitojen harjoittaminen
- Suomen kielen oppimisessa ja verkkopelejä hyödyntäessä on hyvä muistaa **yhdessä nimetä asioita ja sanoittaa tapahtumia**

Kamerakynäpedagogiikka

- älypuhelimien tai tabletin kameraa käytetään välineenä ympäristön havainnointiin, tiedon välittämiseen, vuorovaikutukseen sekä itseilmaisuun.
- Annetaan kuvaustehtävä → lapset kuvaavat/lasten kanssa kuvataan yhdessä → kuvat katsellaan ja niistä mahdollisesti keskustellaan → tämän jälkeen kuvat voidaan poistaa
- Kamerakynäpedagogiikan käyttäminen ei vaadi opettajalta välttämättä videotekniikan osaamista. Kuvia tai videoita ei ole pakko editoida eikä mitään erillisiä sovelluksia ei tarvita.
- **Muista sanoittaminen ja asioiden nimeäminen kuvaamisen aikana ja sen jälkeen: Mitä kuvataan? Mitä kuvassa on? Mitä siinä tapahtuu?**

Materiaali tuotettu osana Poikkeusoloista aiheutuneiden kasvu- ja oppimiserojen tasoittaminen varhaiskasvatuksessa 2020-2021 -hanketta. Hankkeen rahoittajana toimii OKM. Tekijä: Varhaiskasvatuksen digitutor Kaisa Tervonen

Kamerakynätehtävä-ideoita

- **Sijaintikäsitteiden ja suuntien** harjoitteluun
- **Vuodenaikoihin** tutustumiseen
- **Tunnetaitojen** harjoitteluun sekä **tunteiden tunnistamiseen**
- Oman **päiväjärjestyksen** tekemiseen tai muun **toiminnanohjauksen** tueksi
- **Kuvametsästyksessä**
- **Videokuvataan** esityksiä, haastatteluja jne
- Lisää vinkkejä **TVT-materiaalipankissa** **peda.netissä**

Kaikki kuvaa EDU

Maksuton verkkokoulutus opettajille varhaiskasvatukseen, esiopetukseen ja perusopetukseen kamerakynäpedagogiikan käytöstä:

<http://kaikkikuvaa.fi/edu/>

Sivustolla myös lisää ideoita kamerakynätehtäviin

Kielinupun laulut

- Tekijät Katri Borm ja Sarah Goncalves
- Laulut tukevat lasten **suomen kielen oppimista**, ja niistä hyötyvät erityisesti maahanmuuttajataustaiset ja monikieliset lapset sekä lapset, joilla on haasteita kielen kehityksessä.
- **Lauluja löytyy jokaiseen sanastomatkalaukkujen teemaan**, ja niistä on vinkattu materiaalipankkiin suoraan jokaisen teeman alle erikseen
- Katsokaa yhdessä esim. tabletilta tai isommalta näytöltä näyttönjakamisen avulla
- Kielinupun YouTube-kanava:
<https://www.youtube.com/c/Kielinuppu/featured>
- Kielinupun kotisivu: www.kielinuppu.fi

Sipe-Nallen seikkailut

- Tukiviitottuja runoja
- Tekijänä Sivupersoona Oy (viittomakielen tulkkaus, kommunikaatio-opetus, puheterapia)
- Myös Sipe-Nallen seikkailurunoista löytyy sopiva runo lähes jokaiseen teemaan
- Luvat videoiden käyttöön kysytty Sivupersoona Oy:ltä
- www.sivupersoona.com

Sovelluksia

Olemme listanneet joitakin **suomen kielen oppimisen tueksi ja varhaiserityiskasvatukseen soveltuvia sovelluksia**. On kuitenkin hyvä muistaa, että esimerkiksi lasten iästä ja kielitaidosta riippuen, on olemassa monia muitakin hyviä sovelluksia (katso [peda.netistä](#) 0–3-v., 3-5-v. sekä esiopetusikäisten sovelluslistat). Tärkeintä on, että lapsen kanssa **pelataan yhdessä, asioita nimeten, pelistä** ja sen tapahtumista **keskustellen** sekä **sanoittaen**. On myös hyvä muistaa, että pelaamisen ei tarvitse olla palkinto tehdystä työstä, vaan se voi olla **itse tehtävä**.

Sovelluksia suomen kielen oppimisen tueksi

Ekapeli maahanmuuttaja

Erityisesti suomen kielen perusharjoitteluun tarkoitettu oppimisympäristö maahanmuuttajille. Tuetut kielet ovat venäjä, englantia, arabia, kurdi, kiina, somali, viro.

Opi Suomea 15 000 sanaa

Suomenkielen sanakirja mobiililaitteella (löytyy myös opi englantia, venäjää, arabiaa, turkkia jne. useita eri kieliä)

Google Earth

Käykää tutustumassa eri maihin, ja vierailmassa ryhmän lasten kotimaissa ja -kaupungeissa

Moka Mera Lingua

Hauska sovellus, jossa ei ole alkua eikä loppua, vaan sitä voi tutkia ja pelata vapaasti. Pelissä hahmot Atlas ja Moka Mera seikkailevat talossa, ja sen huoneissa. Huoneista löytyy erilaisia minipelejä esim. astianpesupeli, ongintapeli (värien nimeäminen).

Viito

Lähes 2000:n tukiviittoman kuvasanakirja

Pikku kakkonen

Esim. Reima Räiske

MarcoPolo Weather

Viihdyttävä sovellus, jonka avulla voidaan tutkia säävaihtelua. Sääolosuhteita vaihtelemalla näet kuinka se vaikuttaa luontoon ja valitsemaasi hahmoon (tuleeko hahmolle kuuma vai paleleeko häntä jne.) Englanninkielinen, helppokäyttöinen. Säähän liittyvän sanaston harjoitteluun sekä säänmukaiseen pukeutumiseen.

Reima

Säätilan tarkkailu, miten pukeutua ulos

Sovellus näyttää tämänhetkisen ennusteen noin 10 päivää eteenpäin. Se myös näyttää, kuinka lapsen tulisi pukeutua kyseiseen säähän. Voi auttaa lasta motivoitumaan pukeutumiseen ja hahmottamaan säätilaa. Sovelluksen avulla voidaan myös tutkia sääennusteita ja keskustella säästä. Ikäsuositus 2-5v.

Sovelluksia suomen kielen oppimisen tueksi

Sound Touch Lite

Nimeäminen, syy-seuraus -suhde, tabletin hallinta, lasten mielenkiinnon kohteet
Sovelluksessa on kuvia mm. eläimistä, soittimista, koneista, kotiin kuuluvista asioista. Kuvaa painamalla ilmestyy oikea valokuva ja ääni (esim. pyykkikoneen kuva, pyykkikoneen ääni). Ilmestynvä kuva ei ole aina sama, joten säilyttää mielenkiinnon. Sovellusta voi hyödyntää esim. laulutuokiolla (lauletaan ko. asiasta/eläimestä laulu) tai lapsen mielenkiinnon kohteita selvittäessä. Ikäsuositus 1->, soveltuu myös S2 -lapsille.

Myyrän mielikasvikset

kasvien tunnistaminen/nimeäminen, ruokakasvatus. Sovelluksessa voi valita minkä vuodenajan kasviksia tutkitaan. Löytyy myös valmiita tehtäviä/leikkejä kasvattajien tueksi. Suositellaan sovellusta enemmän kasvattajan käyttöön/tutkimiseen yhdessä lasten kanssa.

Ihmiskeho Lite

Ihmiskehon lite versiossa voi tutkia ihmisen hengityselimistöä, verenkiertoelimistöä sekä immuunijärjestelmää. Ilmaisversioissa auki erilaista/eri määrä pelejä.

Hauskat kasvikset

Kasvien tunnistaminen, nimeäminen, tabletin hallinta/sorinäppäryys, syy-seuraus -suhde, hahmottaminen. Sovelluksessa mm. pestään perunoita, pilkottaa kurkkua, viedään varjokuvan perusteella kasvis oikealle paikalleen, harjoitellaan laskemista. Ikäsuositus 2–4 v.

Citymalls Lite

Kielen kehitys, nimeäminen, puhumaan rohkaiseminen. Sovelluksessa tapahtuu asioita sitä mukaa, kun lapsi puhuu. Lapsi voi sanoittaa mitä kuvassa juuri tapahtui ja näin tarina jatkuu automaattisesti. Esim. kissa juoksee. Ikäsuositus n. 3+, soveltuu S2 -lapsille

Sequences

Ensin – sitten, sarjoittaminen. Oikeita kuvia ja tapahtumasarjoja. Ikäsuositus 4–6 v.

Sovelluspoimintoja varhaiserityiskasvatukseen

- Parking cars – ongelmanratkaisu
- Flow free – looginen ajattelu
- Citymals Lite
- Viito
- Story dice - tarinanopat
- Pikku kakkonen ja pikku kakkosen eskari
- Eka peli alku ja maahanmuuttaja
- Mikko Mallikas (leiki sanoilla/numeroilla)
- Molla abc – hienomotoriikka
- Mouse timer - ajastin

Katso myös muut sovelluslistat TVT-
materiaalipankista!

iPadin omat sovellukset

Kamera

- Kuvien ottaminen, videoiden kuvaaminen, QR-koodien lukeminen

Photo Booth

- Hassujen kuvien ottaminen

Kuvat

- Kuvien näyttäminen kuvaesityksenä
- Videoiden leikkaaminen

Sanelin

- Lasten kanssa tehtävät äänitykset

Muistiinpanot

- Piirtäminen onnistuu sovelluksessa, ota valmiista piirustuksesta näyttökuva ja siirrä lapsen kasvun-/kuvakansioon

Safari

- Internetselain
- Tee omista paljon käytetyistä sivuista kirjanmerkit

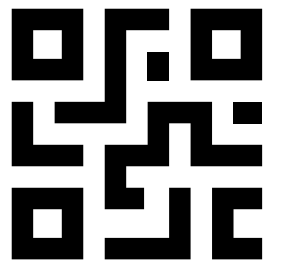
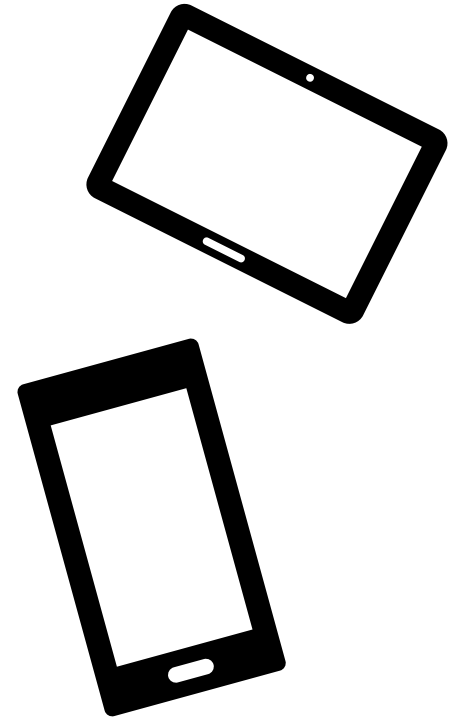
PowerPoint-pelit

- PowerPointilla tehtyjä yksinkertaisia pelejä
- Englanninkielisiä ohjevideoita esim. YouTubessa
- Voidaan pelata tietokoneen näytöltä tai videotykin avulla isolta näytöltä yhdessä pelaten
- Peda.netin materiaalipankista löytyy **”Mitä alta paljastuu...? (hedelmät ja vihannekset)”** ja **”eläinvisa”**-pelit
- **mallipohja ja ohje** **”mitä alta paljastuu?”** –pelin tekemiseen. Lisää vain omat kuvat!

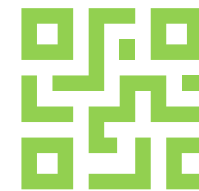
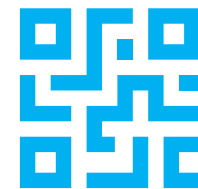
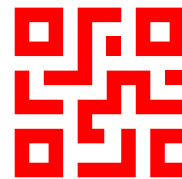
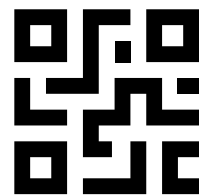
QR-koodit

- Joensuun varhaiskasvatuksen peda.netin TVT-materiaalipankkiin on kerätty QR-koodeihin liittyen valmista materiaalia sekä ohjeita niiden tekemiseen
- Suomen kielen oppiminen: **KOTI JA LIIKENNE** sekä **RUOKA** – teemoihin liittyen tehty valmiiksi ääni + kuva – kortit, joissa QR-koodin takana on jokin teemaan liittyvä ääni. Löydät ne TVT-materiaalipankista peda.netistä.
- **Chirp.qr-sovellus**: sovelluksen avulla voi tehdä nauhoitetusta äänestä QR-koodin. Sovellus löytyy Apps@Workista

Eriyttäminen QR-koodien avulla

- Eri tasoisia tehtäviä eri QR-koodeihin.
- Voidaan merkitä vielä värein tai kuvin – esim. jokaiselle oppijalle oman väriset koodit
- Kukin tekee omalle tasolleen sopivia tehtäviä omassa tahdissa

Käy katsomassa video QR-koodien avulla eriyttämisestä:
[Eriyttämistä QR-koodeilla \(Molla-hanke\) - YouTube](#)

Dokumenttikameran hyödyntäminen

- Näytetään **valokuvia** itsestä, toisista ja perheistä
- Kirjoja luettaessa katsotaan samalla **kirjan kuvat**
- Tarinankerrontaa voi elävöittää myös näyttämällä muita **kuvakortteja, paperinukeilla** tai esimerkiksi samanaikaisesti **piirtämällä**
- **Kim-leikki** (esim. kuvakorteilla tai leluilla johonkin teemaan liittyen)
- Näytetään kuvakortteja tai **leluja** (esim. muovieläimet) johonkin teemaan liittyen, nimetään mitä näkyy
- Kuvitetut **laulu- ja lorukortit**

Materiaali tuotettu osana Poikkeusoloista aiheutuneiden kasvu- ja oppimiserojen tasoittaminen varhaiskasvatuksessa 2020-2021 -hanketta. Hankkeen rahoittajana toimii OKM. Tekijä: Varhaiskasvatuksen digitutor Kaisa Tervonen

Bee-Botit

- Bee-Bot on ohjelmointiajattelua kehittävä lattiarobotti → lue lisää TVT-materiaalipankista kohdasta ”Robotiikka ja ohjelmointi”
- Ideoita Bee-Bottien käyttöön esim.
 - Ohjeen mukaan toimiminen, ohjeen antaminen
 - Nimeäminen esim. ajoneuvot
 - Värien ja muotojen nimeämisen harjoittelu
 - Tutustutaan eläimiin: kuvakortit ja esim. SoundTouch-sovellus
 - Tunteet-peli
 - Kuunnellaan satuja

Lisää
toiminta-
vinkkejä
Peda.netissä

Linkkivinkkejä

- ✓ Juhlakalenteri – tietoa sekä juhliin liittyviä äänisatuja eri kielillä
- ✓ Kulttuurinvuosikello
- ✓ Mahdollisuuksien matkalaukut - videoperhekoulu on Joensuun kaupungin koulutuspalveluiden järjestämää koko perheen toimintaa erityisesti maahanmuuttajaperheille.
- ✓ Ota koppi - materiaali kieli ja kulttuuritietoisia käytänteitä varhaiskasvatukseen
- ✓ Satuja selkosuomeksi – kuvitettuja äänisatuja
- ✓ Skillilataamo | Innostun liikkumaan – monipuolinen tehtäväkortisto liikuntataitojen harjoitteluun
- ✓ Nollasta kuuteen | Ideoita ja matskuja varhaiskasvatukseen – tulostettavaa materiaalia
- ✓ **Blogit:** varhaista aikaa, puhetta terapeutista, hääräämö (eskari), konkreettista varhaiskasvatusta, KuVilla (kuvien monipuolinen käyttö) jne....
- ✓ Viitottu Rakkaus
- ✓ Papunet

Materiaali tuotettu osana Poikkeusoloista aiheutuneiden kasvu- ja oppimiseröjen tasoittaminen varhaiskasvatuksessa 2020-2021 -hanketta. Hankkeen rahoittajana toimii OKM. Tekijä: Varhaiskasvatuksen digitutor Kaisa Tervonen

Lähteet

- ✓ Kuvat: www.pixabay.com/
<https://papunet.net/materiaalia/kuvapankki>
Bing. kuvapankki
- ✓ Kaikki Kuvaa EDU: www.kaikkikuvaa.fi/edu/
- ✓ Kielinuppu: www.kielinuppu.fi
- ✓ Sivupersoon Oy: www.sivupersoon.com
- ✓ OPH – varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018:
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf

KIITOS!

Materiaali tuotettu osana Poikkeusoloista aiheutuneiden kasvu- ja oppimiserojen tasoittaminen varhaiskasvatuksessa 2020-2021 -hanketta. Hankkeen rahoittajana toimii OKM. Tekijä: Varhaiskasvatuksen digitutor Kaisa Tervonen